

4
Ἐδίδην εἰς τὴν ἐκδοτικὴν
ἐργασίαν τοῦ β. 125.
Ἐστὶν, ~~καὶ~~ ἀπὸ τῆς ἰδεολογίας
τῆς Ριζοσπαστικῆς

Οἱ μεγάλοι τῆς Ἱστορίας ὁμοιάζουν πρὸς τὰ ὑπερύψηλα ἐκεῖνα δένδρα, τὰ ὅποτα ὑπερέχουν κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα τοῦ δάσους καὶ τῶν ὀποίων τό μέγεθος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τότε μόνον ἀναδεικνύονται, ὅταν ἀποφιλωθῇ ἡ πέριξ αὐτῶν ἔκτασις καὶ δύνатаί τις νά τὰ παρατηρήσῃ ἀπὸ τινος ἀποστάσεως. Ἡ καλύτερον οἱ μεγάλοι ὁμοιάζουν πρὸς τὰς ὑψηλάς κορυφάς τῶν ὄρεων. Ὅσον πλησιέστερον εὕρισκόμεθα πρὸς αὐτάς, τόσον δυσκολώτερον ἀντιλαμβανόμεθα τό ὕψος τῶν καὶ τό μεγαλεῖτον των Μόνον ὅταν ἀπομακρυνθῶμεν ἀπ' αὐτῶν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, μόνον τότε δυνάμεθα νά τὰ ἴδωμεν διαγραφόμενα μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐπιβλητικὰ εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ διὰ τῆς ὑπερηφάνου κορυφῆς των διαπερῶντα τοὺς οὐρανοὺς.

Ὅσοι εἶχαν ὅπως καὶ ὁ γράφων, τὴν ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίαν, νά μαθητεύσουν, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐκ τῶν νεωτέρων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ἔχουν ἤδη, μόλις τριάκοντα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του, σχηματίσει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς μορφῆς ἐξ ἐκείνων αἱ ὅποται σπανιώτατα ἐμφανίζονται εἰς τό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, ὅπως καὶ ὄλων τῶν μεγάλων τό πραγματικὸν ἀνάστημα θά φανῇ μετὰ τὴν πάροδον μιᾶς ἢ δύο ἀκόμη τοῦλάχιστον γενεῶν.

Ἀλλὰ καὶ ζῶντος ἔτι αὐτοῦ ἦτο δυνατόν νά γίνῃ ἀντιληπτὸν τό πολὺπλευρον μεγαλεῖτον του. Ὡς ἐπιστήμων καὶ συγγραφεὺς, ἤδη εἰς ἡλικίαν μικροτέραν τῶν τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν ^{ἔχει καταστή ὁνομαστόν καὶ} ἡ ἐπιστημονικὴ του παραγωγή ἦτο τοσαύτη καὶ τοιαύτη, ὥστε ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν νά τὸν ἀνακηρύξῃ ἐπίτιμόν της διδάκτορα. Ὁλόκληρον τόμον καταλαμβάνουν μόνον οἱ τίτλοι τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἄλλων ἐργασιῶν τὰς ὁποίας συνέγραψε, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἀνεκδότων του ἔργων, τῶν ὀποίων ἡ δημοσίευσις συνεχίζεται ἀκόμη μέχρι καὶ τῆς σήμερον.

Ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κατώρθωσε

νά ἐκβάλῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς τελματώδους καταστάσεως, εἰς τὴν ὅποian εὐρίσκετο καὶ νά τὴν ἀναγάγῃ εἰς τοιαύτην περιωπὴν, ἡ ὅποια τὴν ἀνεδείκνυεν εἰς πνευματικὸν παράγοντα ἀξιοσέβαστον, ἀκόμη καὶ μεταξύ τῶν ἐχθρῶν της. Ἐπέτυχε δέ τοῦτο, ἐφαρμόζων ἐν τῇ διοικήσει ^{τῶν} δυσχερεστέραν μέθοδον διοικήσεως, τὴν μέθοδον τῆς ἐπιεικειᾶς πρᾶγμα τό ὅποτον μόνον ἰσχυραὶ ἡθικαὶ καὶ μεγάλαι πνευματικαὶ προσωπικότητες εἶναι δυνατόν νά τολμήσουν. Τινές τοῦ κατηγοροῦν τοῦτο ὡς ἀδυναμίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος βέβαιος ὢν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς κατευθύνσεώς του δέν παρεξέκλινε οὔδέ κατὰ κεραίαν ἀπὸ τῆς γραμμῆς του.

Ὡς χαρακτήρ ἐκοσμεῖτο δι' ἀρετῶν, αἱ ὅποια κατέστησαν παροιμιώδη τὴν πρὸς πάντας συμπεριφορὰν του. Ἡ ταπεινοφροσύνη του ἦτο ἀνυπέρβλητος, ἡ πραότης του ἀνεπανάληπτος. Οὐδέποτε κατελαμβάνετο ὑπὸ θυμοῦ, οὔδέποτε ἐξέφυγε τοῦ στόματός του λόγος προσβλητικὸς ἢ βαρύς. Καὶ εἰς τὰς δυσκολωτέρας στιγμὰς τῆς ζωῆς του διετήρει ἔναντι πάντων τὴν ψυχραιμίαν του καὶ τὴν παραδειγματικὴν εὐγένειάν του.

Αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ του καὶ τὰ ἐξαίρετα προσόντα ^{του} τὸν ἐπέβαλον εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ μὲν πρώτη τὸν ἐξέλεξε πρῶτον μὲν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν ἔδραν τοῦ ὁποίου ἐτίμησεν ἐπὶ δεκαετίαν ὀλόκληρον, κατατασσόμενος μεταξύ τῶν πλέον ἐξεχόντων καθηγητῶν του. Ἐπειτα δέ ἐπελέγη ὑπὸ τῆς Πολιτείας ὡς ἀκαδημαϊκὸς καταταγείς μεταξύ τῶν πρώτων μελῶν τῆς ἰδρυθείσης τότε Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τῆς ὅποιας μέχρι τοῦ θανάτου ^{του} διετέλεσεν ἐπίλεκτον στέλεχος. Ἡ δέ Ἐκκλησία τὸν κατέστησε Προκαθήμενόν της, προκρίνασα αὐτόν μεταξύ πάντων τῶν κληρικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξιας διὰ τὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὅποτος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀνήχθη εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἡ Ριζάρειος Σχολὴ ἠτύχησε νά τὸν ἔχῃ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς Διευθυντήν. Ἡμεῖς οἱ Ριζαρεῖται ἔχομεν τὴν εὐλογίαν, νά ἀπολαμβάνωμεν

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

-3-

τῆς πατρικῆς του φροντίδος, νά ἐνωτιζόμεθα τάς σοφάς ὑποθήκας του καί τῶν ὑπερόχων μαθημάτων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, τήν ὅποیان αὐτοπροσώπως ἐδίδασκεν ἐν τῇ Σχολῇ καί νά ἀναπνέωμεν τήν πνευματικήν ἀτμόσφαιραν ἀνωτερότητος, τήν ὅποیان καί μόνη ἡ παρουσία του ἐδημιούργη. Ἐντεῦθεν καί ὡς Ριζαρεῖται καί ὡς μαθηταί τοῦ Μεγάλου ἐκείνου Διδασκάλου καί Πατρός μας πρέπει νά διατηρῶμεν πρός χάριν τῶν ἐπιγιννομένων ἀγῆρω τήν μνήμην τῆς ἐξαιρέτου προσωπικότητός του, ἡ ὅποια ἀπετέλει καί θά ἐξακολουθήσῃ νά ἀποτελῇ πολύτιμον κεφάλαιον ὄχι μόνον διὰ τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καί τήν Ἑλληνικήν Ὁρθόδοξίαν, ἀλλά διὰ σύμπασαν τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος